

Astri Jortveit Horn leverte i 1994 inn si hovudoppgåve i nordisk språk og litteratur ved Universitetet i Oslo. Oppgåva fekk namnet «Venneslamålet i eit dialektgeografisk og sosiolingvistisk perspektiv». I den samanhengen intervjuar ho mellom andre **Olav Eikeland** (født 1915), **Tordis Drivenes** (født 1929) og unggutane **Bjørn Arild Reber** og **Are Bjørnstad** (begge født i 1974). Her fylgjer nokre korte språkprøver som m.a. syner at det er liten skilnad mellom det språket dei eldre talar og det dei to ungunane preker:

Arbeid på låven

Olav: Æ he jåbba litt på nabogaren dær 'os sværre. Æ tru æ va tåll og ivar va væll ti år. Me va mæ og jalp på låven mæ træskinga.

Så va'kje onkel no veldi svær arbeiskar. Han ville kvile litt, og de hadd'kje me brug færr, tykte me. Så nå han kvilte og sadd og røykte dær, så sprang me i halmen og i støve. Så blei han i ulag på detta. Dær va'kje fre å få: «Kan 'kje dykken sidde still? Då æ va på dykkårs allår, så kunne æ sidde heile timane og tænke på åssen være va i fjåor på detta be!».

Aktivitet i bondekvinnelaget

Intervjuaren: Æ de mæe aktivitet i detta lage?

Tordis: Jada, mi he veldi mæe aktivitet. I år æ'de frykteli travelt, rætt og slett. Så he ju bondekvinnelage stilt opp på Vigelann Håvedgår. Og dær he mi ju possa opp bryggårhuse. Dær æ sann en dåbbel steigåvn som dær æ fyring oppe og nerø. Så dær æ steiging i tåo etasje. Så d'æ igronnen bare dæn øvårste som æ i sjikkeli i brug, mæn dæn andre ska mi au få reparert. Mæn mi he ju prøvt å bakt dær.

Intervjuaren: Og de jekk fint?

Tordis: Å jada, å di blei så gåve!

Intervjuaren: Ja, di bli ekstra gåve di gammeldagse brøane.

Tordis: Jada, jada, di va allså så gåve!

Litt om Vennesladiakten

Intervjuaren: Åssen tykke dykken Vennesladiakten æ?

Are: Dæn æ fin dæn, dæn æ jo heilt egen.

Bjørn Arild: Bare sann av og te nå en æ ude og træffe øst-lænninge, så sjønne di'kje allti å du seie.

Intervjuaren: Legge du om då?

Bjørn Arild: Viss di spør oppjænn, då legg' æ om.

Are: D'æ ænkelt or som «jænge ud», «tykke dykken», så stænne di som et spørsmålstein.

Intervjuaren: Mæn i byen, i Kristiansann, legge dykken om dær?

Bjørn Arild: Nei, dær æ mi stålte a dialekta våres.

Intervjuaren: Di læ 'kje a dialekten dykkårs?

Are: Jan, de hæne de, mæn di he'kje noe å læ a egentli.



4. klasse ved Vennesla skule i 1943. I bakgrunnen ser me Gamle Vennesla Bedehus. Dei blei brukt som skulelokale fordi dei ordinære skulebygningane var okkupert av tyskarane. Namna er døypenamn. Fyste rekke (f.v.): Sonja Andersen, Kristine Sørensen, Else Bakkan, Borghild (Tulla) Fjellestad, Ingrid Lian og Margot Gundersen. Andre rekke f.v.: Olav Einstabland, Gunnar Bakken, Harald Hagen, Rolf Jakobsen, Jonny Holberg og Rolf Syvertsen. Tredje rekke (f.v.): Olav Jortveit, Mangård Birkeland, Sigurd Tornes, lærar Eiliv Mjåland, Kåre Lian, Erling Honnemyr og Tore Robstad. Foto:Arne i Støa.



Samkom Skule 1933. Fyrste rekke f.v.: Grunde Austad, ukjend, Iris Voreland, Edit Knutsen, Åsta Urdal, Ragnhild Haraldstad, Arna Østerhus, «Tull» Bjørnsen og Maria Finnsland. Andre rekke (f.v.): Bjørgulf Austad, lærar O.B. Austad, Einar Limm, Ola Fjellestad, Arthur Knatterud, Arne Ruenes, Olav Haraldstad, Tellef Voreland og Ola Omdal. Sønene til læraren er au med på bildet.



Gamle Vennesla Skule (med «kjørka» og det gamle ungdomslokalet) – sett frå Vardeheia.

skule (s,m)

– ein stad der ein gjev undervisning, opplæring, skole (Aasen: skule, norr: 'skóli' el. 'skúli', eng: school, ty: Schule, lat: schôla).

Ordet er opphavleg gresk med tydinga 'fritid', 'det å vere oppteiken i ledige timar med "åndelege syslar"'.
Kvar forma skule' (med rotvokalen u) har opphavet sitt, er ein ikkje sikker på, men det finst nederlandske dialektar med denne rotvokalen i ordet. Likeeins finn ein han i ein svensk dialekt. Og det engelske 'school' har ein uttale av rotvokalen som ligg mellom vår (lange) o og u. – Ein påverknad derifrå kunne for så vidt slå båe vegar(mot o eller u) når ordet skulle tilpassast vårt heimlege lydssystem. – Noe tilsvarende kan seiast om den "europæiske" uttalen av tysk u i 'Schule'.

Likevel, den lange u-lyden i 'skule' heng hardt i hos innfødde venndølar. – Og det finst ingen grunn til å endre på det!